

5755 11/6 20: I. Beh. af F. t. L. om Tillæg t. L. om Vilkaar for Bortsalg af Jorder i off. Eje. 5756

— men det Tilfælde vil maaske ikke indtræffe een Gang i Løbet af 1.000 Ekspropriationstilfælde, og selve Ekspropriationstilfældene bliver sikkert ikke mange.

Derimod vil jeg mene, det var uheldigt, om man i hvert enkelt Tilfælde skulde gøre Rigsdagen Ulejlighed med en Lovbestemmelse, fordi det ganske sikkert er saaledes, som ogsaa Hr. Niels Frederiksen gjorde opmærksom paa, at den blotte Tilstedeværelse af denne Bestemmelse er nok til, at man i alle Tilfælde kan faa en mindelig og rimelig Overenskomst. Man maa huske paa, at det her kun drejer sig om Vej længder paa nogle faa Alen eller Favne, inden man faar Forbindelse; det er ikke saaledes, at der skal anlægges Veje paa en Fjerdingsvej eller en halv Mil, det er kun meget smaa Arealer, det drejer sig om. Og naar der er den Bestemmelse, at der kan eksproprieres, hvis det er nødvendigt, saa føler jeg mig overbevist om, at der ikke bliver Brug for nogen Ekspropriation. Jeg nævnte før — hvis det er forkert, vil Hr. Niels Frederiksen, som er Formand for Jordlovsudvalget, kunne korrigerer det, men jeg tror, det er rigtigt — at det er 63 Præstegaarde, som er blevet udstykket, og at der i de 62 Tilfælde var en mindelig Overenskomst, og hvis vi havde haft den her omtalte Bestemmelse, var der ogsaa nok blevet det i det 63de.

Jeg beklager meget, at Hr. Ulrich ikke mener at kunne tiltræde Lovforslaget, thi det forekommer mig, at de Betænkeligheder, man ellers kan nære imod at indføre nye Ekspropriationsbestemmelser, maa falde bort, naar § 6 er affattet saaledes, som den nu er; den siger ikke noget som helst andet, end at den bestaaende Lovgivning paa dette Omraade skal opretholdes og benyttes ogsaa i dette Tilfælde. Vi kan dog ikke — deri er jeg ganske enig med den sidste ærede Taler (Hauge) — udsætte os for, at det offentlige med store Bekostninger opretter mindre Husmandsbrug; og at det Tilfælde saa skulde indtræffe — for det *kan* altsaa ske —, at disse mindre Brug afspærres, saaledes at det offentlige staar uden Midler til at skaffe Vejforbindelse til dem. Det er dog en gammel og anerkendt Grundregel, at Ekspropriation maa og skal finde Sted, naar det drejer sig om Kommunikationer: Jern-

baneanlæg; Vejanlæg baade i det store og i det smaa; hvis disse Forhold ikke ordnes paa anden Maade, maa der anvendes Ekspropriation. Da det er en saa gammel Bestemmelse, vi bygger paa, som fra 1853, saa har jeg i hvert Fald ikke nogen Betænkelighed ved det, der foreslaas her i Lovforslaget, og jeg henstiller til alle i dette høje Ting at overvinde deres Betænkelighed; det forekommer mig egentlig ikke, at der kan være Betænkelighed til Stede. Ellers kan man komme i den Situation, at man anbringer de Husmandsbrug, som Staten er med til at oprette, paa en daarligere Plads end de privat oprettede. Jeg vilde meget beklage, om Hr. Ulrich ikke skulde kunne overvinde sine Betænkeligheder. Jeg henstiller til ham, om han alligevel ikke skulde kunne tiltræde den Form, Bestemmelsen har faaet; ogsaa i Landstinget lagde man megen Vægt paa, at det ikke var en ny Ekspropriationsbestemmelse, der indførtes, men at man tværtimod byggede paa saa gammel en Bestemmelse som Loven af 20. August 1853.

Hr. Niels Frederiksen spurgte mig, om Lovforslaget skal forstaas saaledes, at Landbrugsministeriet efter Indstilling af Jordlovsudvalget kunde sige til Kommunalbestyrelsen, at det skulde være en ganske bestemt Vejforbindelse, der skulde tilvejebringes, eller om Kommunalbestyrelsen stod frit. Jeg ønsker ikke her at give en almindelig Udtalelse i saa Henseende; idet jeg gaar ud fra, at det Paalæg, der er omtalt i § 6, bør affattes efter det foreliggende Tilfældes Natur. Det har altid — og det gav jeg ogsaa Udtryk for før, da jeg begrundede de Synspunkter, der ligger til Grund for, at den tidligere § 8 er gaaet ud — været det ledende Synspunkt for mig; at det har sin store Betydning, at det Arbejde, Jordlovsudvalget skal udføre, naar det rejser rundt Landet over, og som uundgaaelig maa gribe stærkt ind i de enkelte Sognes hele Udseende, foregaar i saa nøje Overensstemmelse med den lokale Befolknings Ønsker og tager saa meget Hensyn til rimelige Krav som muligt; og det, at den paagældende Paragraf er udgaaet — og det anerkendes her, at man fra alle Sider har kunnet slutte sig dertil —, betyder, at der lige fra Begyndelsen af Udstykningsforret-